तद्भीष्मवाक्यं हितमीक्ष्य सर्व्वे धनञ्जयाग्निञ्च विवर्द्धमानं। निवर्त्तनायैव मनो निदध्युर्दुर्य्योधनं ते परिरक्षमाणाः।
तान्प्रस्थितान् प्रीतमनाः स पार्थो धनञ्जयः प्रेक्ष्य कुरुप्रवीरान्। आभाषमाणोऽनुनयं मुहूर्त्तं वचोऽब्रवीत्सम्परिहृत्य
भूयः। २१३०
पितामहं शान्तनवञ्च वृद्धं द्रोणं गुरुञ्च प्रणिपत्य मूर्द्ध्ना। द्रौणिं कृपञ्चैव कुरूंश्च मान्याञ्छरैर्व्विचित्रैरभिवाद्य चैव।
दुर्य्योधनस्योत्तमरत्नचित्रं चिच्छेद पार्थो मुकुटं शरेण। आमन्त्र्य वीरांश्च तथैव मान्यान् गाण्डीवघोषेण विनाद्य लोकान्।
स देवदत्तं सहसा विनाद्य विदार्य्य वीरो द्विषतां मनांसि। ध्वजेन सर्व्वानभिभूय शत्रून् सहेमजालेन विराजमानः।
दृष्ट्वा प्रयातांस्तु कुरून् किरीटी हृष्टोऽब्रवीत्तच्च स मत्स्यपुत्त्रं। आवर्त्तयाश्वान् पशवो जितास्ते याताः परे याहि पुरं प्रहृष्टः।
देवास्तु दृष्ट्वा महदद्भुतं तद्युद्धं कुरूणां सह फाल्गुनेन। जग्मुर्यथा स्वं भवनं प्रतीताः पार्थस्य कर्म्माणि विचिन्तयन्तः। २१३५
इति श्रीमहाभारते विराटपर्व्वणि गोहरणपर्व्वणि अर्ज्जुनयुद्धनिवर्त्तने षडधिकषष्टोऽध्यायः॥ ६६॥
॥ वैशम्पायन उवाच॥ ततो विजित्य सङ्ग्रामे कुरून्स वृषभेक्षणः। समानयामास तदा विराटस्य धनं महत्।
गतेषु च प्रभग्नेषु धार्त्तराष्ट्रेषु सर्व्वशः। वनान्निष्क्रम्य गहनाद्बहवः कुरुसैनिकाः।
भयात्सन्त्रस्तमनसः समाजग्मुस्ततस्ततः। मुक्तकेशास्त्वदृश्यन्त स्थिताः प्राञ्जलयस्तदा।
क्षुत्पिपासापरिश्रान्ता विदेशस्था विचेतसः। ऊचुः प्रणम्य सम्भ्रान्ताः पार्थं किङ्करवाम ते।
॥ अर्ज्जुन उवाच॥ स्वस्ति व्रजत वो भद्रं न भेतव्यं कथञ्चन। नाहमार्त्तान् जिघांसामि भृशमाश्वासयामि वः। २१४०
॥ वैशम्पायन उवाच॥ तस्य तामभयां वाचं श्रुत्वा योधाः समागताः। आयुःकीर्त्तियशोदाभिस्तमाशीर्भिरनन्दयन्।
ततोऽर्जुनं नागमिव प्रभिन्नमुत्सृज्य शत्रून् विनिवर्त्तमानं। विराटराष्ट्राभिमुखं प्रयान्तं नाशक्नुवंस्तं कुरवोऽभियातुं।
ततः स तन्मेघमिवापतन्तं विद्राव्य पार्थः कुरुमेघसैन्यं। मत्स्यस्य पुत्त्रं द्विषतां निहन्ता वचोऽब्रवीत्संपरिगृह्य भूयः।
पितुः सकाशे तव तात सर्व्वे वसन्ति पार्था विदितास्तवैव। तान्मा प्रशंसेर्न्नगरं प्रविश्य भीतः प्रणश्येद्धि स मत्स्यराजः।
मया जिता सा ध्वजिनी कुरूणां मया च गावो विजिता द्विषद्भ्यः। पितुः सकाशे नगरं प्रविश्य त्वमात्मनः कर्म्म कृतं
ब्रवीहि। २१४५
॥ उत्तर उवाच॥ यत्ते कृतं कर्म्म न पारणीयं तत्कर्म्म कर्त्तुं मम नास्ति शक्तिः। न त्वां प्रवक्ष्यामि पितुः सकाशे यावन्न मां
वक्ष्यसि सव्यसाचिन्।
॥ वैशम्पायन उवाच॥ स शत्रुसेनामवजित्य जिष्णुराच्छिद्य सर्व्वञ्च धनं कुरुभ्यः। श्मशानमागत्य पुनः शमीं तामभ्येत्य तस्थौ
शरविक्षताङ्गः।
ततः स वह्निप्रतिमो महाकपिः सहैव भूतैर्दिवमुत्पपात। तथैव माया विहिता बभूव ध्वजञ्च सैंहं युयुजे रथे पुनः।
विधाय तत्रायुधमाजिवर्द्धनं कुरूत्तमानामिषुधीः शरांस्तथा। प्रायात्समत्स्यो नगरं प्रहृष्टः किरीटिना सारथिना महात्मना।
पार्थस्तु कृत्वा परमार्य्यकर्म्म निहत्य शत्रून् द्विषतां निहन्ता। चकार वेणीञ्च तथैव भूयो जग्राह रश्मीन् पुनरुत्तरस्य। २१५०
विवेश हृष्टो नगरं महात्मा बृहन्नलारूपमुपेत्य सारथिः।
॥ वैशम्पायन उवाच॥ ततो निवृत्ताः कुरवः प्रभग्ना वशमास्थिताः। हस्तिनापुरमुद्दिश्य सर्व्वे दीना ययुस्तदा।
पन्थानमुपसङ्गम्य फाल्गुनो वाक्यमब्रवीत्। राजपुत्त्र प्रत्येत्त समानीतानि सर्व्वशः।